

VERWERKERSOVEREENKOMST

De ondergetekenden:

Luchtverkeersleiding Nederland, statutair gevestigd en kantoorhoudende te 1117 CV Schiphol aan Stationsplein Zuid-West 1001, hierna te noemen: "Opdrachtgever";

en

[naam leverancier], statutair gevestigd en kantoorhoudende te [postcode en plaats] aan [adres], rechtsgeldig vertegenwoordigd door [naam], [functie], hierna te noemen: "Verwerker";

hierna gezamenlijk te noemen: "Partijen" en afzonderlijk: "Partij".

NEMEN HET VOLGENDE IN AANMERKING:

- Opdrachtgever en Verwerker hebben een overeenkomst gesloten betreffende [onderwerp en contractreferentie], hierna: de "Overeenkomst".
- In het kader van de uitvoering van de Overeenkomst verwerkt Verwerker Persoonsgegevens ten behoeve van en in opdracht van Opdrachtgever.
- Opdrachtgever treedt voor de in Bijlage 1 beschreven Verwerkingen op als Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker als Verwerker in de zin van de AVG.
- Partijen leggen met deze Verwerkersovereenkomst de afspraken vast die op grond van artikel 28 AVG en overige toepasselijke privacy- en gegevensbeschermingswetgeving tussen hen moeten gelden.
- Opdrachtgever schakelt uitsluitend Verwerkers in die voldoende garanties bieden dat passende technische en organisatorische maatregelen worden getroffen en de Verwerking voldoet aan de AVG en de bescherming van de rechten en vrijheden van Betrokkenen waarborgt. Bij de beoordeling van deze garanties kunnen onder meer de in Bijlage 2 opgenomen eisen, relevante certificeringen, assuranceverklaringen, auditrapportages en overige aantoonbare beveiligings- en privacymaatregelen worden betrokken.
- Deze Verwerkersovereenkomst vormt een integraal onderdeel van de Overeenkomst en specificeert onder meer instructies, beveiliging, inzet van Subverwerkers, internationale doorgiften, ondersteuning, audits, incidentafhandeling en beëindiging.

KOMEN OVEREEN:

1. Begrippen

De met een hoofdletter geschreven begrippen hebben, tenzij uit de context anders blijkt, de volgende betekenis:

- 1.1 AVG:** Verordening (EU) 2016/679 (Algemene verordening gegevensbescherming), de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG) en overige toepasselijke nationale en Europese privacy- en gegevensbeschermingswetgeving, inclusief opvolgende of aanvullende regelgeving.
- 1.2 Persoonsgegevens:** alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.
- 1.3 Bijzondere Persoonsgegevens:** de bijzondere categorieën Persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG en, voor zover van toepassing, de UAVG.
- 1.4 Strafrechtelijke Persoonsgegevens:** persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten als bedoeld in artikel 10 AVG, voor zover van toepassing de UAVG en toepasselijke nationale wetgeving.
- 1.5 Verwerking:** een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot Persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, waaronder verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, wijzigen, raadplegen, gebruiken, verstrekken, combineren, afschermen, wissen of vernietigen.
- 1.6 Betrokkene:** degene op wie een Persoonsgegeven betrekking heeft.

- 1.7 Verwerkingsverantwoordelijke:** de natuurlijke persoon, rechtspersoon, bestuursorgaan, of ieder ander die/dat, alleen of tezamen met anderen, het doel en de middelen van de Verwerking vaststelt.
- 1.8 Verwerker:** degene die ten behoeve van de Verwerkingsverantwoordelijke Persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen.
- 1.9 Subverwerker:** een door Verwerker ingeschakelde derde die ten behoeve van Opdrachtgever Persoonsgegevens verwerkt.
- 1.10 Datalek:** een inbreuk in verband met Persoonsgegevens als bedoeld in artikel 4, onderdeel 12, AVG, ongeacht of het Datalek naar verwachting meldplichtig is aan de toezichthoudende autoriteit of Betrokkenen.
- 1.11 Beveiligingsincident:** een gebeurtenis of redelijk vermoeden daarvan die de vertrouwelijkheid, integriteit of beschikbaarheid van Persoonsgegevens, systemen, fysieke dossiers of gegevensdragers kan aantasten. Een Beveiligingsincident kan tevens een Datalek zijn.
- 1.12 EER:** de Europese Economische Ruimte.
- 1.13 Derde Land:** een land buiten de EER.
- 1.14 Overeenkomst:** de tussen Partijen gesloten overeenkomst zoals omschreven in de considerans.
- 1.15 Verwerkersovereenkomst:** deze overeenkomst, inclusief de Bijlagen en latere schriftelijk overeengekomen wijzigingen.

2. Totstandkoming, duur en einde

- 2.1** Deze Verwerkersovereenkomst treedt in werking op de datum waarop zij door beide Partijen is ondertekend, tenzij Partijen schriftelijk een andere ingangsdatum overeenkomen.
- 2.2** Deze Verwerkersovereenkomst geldt zolang Verwerker in het kader van de Overeenkomst Persoonsgegevens ten behoeve van Opdrachtgever verwerkt. Na beëindiging van de Overeenkomst staakt Verwerker iedere verdere Verwerking van Persoonsgegevens, behoudens voor zover Verwerking noodzakelijk is voor de overeenkomstig artikel 10 uit te voeren teruggave, overdracht of verwijdering, dan wel voor zover een dwingende wettelijke bewaarplicht van toepassing is. De Verwerkersovereenkomst eindigt pas nadat Verwerker aan deze verplichtingen heeft voldaan.
- 2.3** Deze Verwerkersovereenkomst kan niet afzonderlijk worden opgezegd zolang de onderliggende Verwerking voortduurt. Opdrachtgever kan de Verwerking overeenkomstig de Overeenkomst en de aan Verwerker gegeven instructies beëindigen of wijzigen. Na beëindiging van de Verwerking blijven de bepalingen van deze Verwerkersovereenkomst van toepassing voor zover dit noodzakelijk is voor de correcte afwikkeling daarvan, waaronder de verplichtingen uit artikel 10.
- 2.4** Bepalingen die naar hun aard zijn bestemd om na beëindiging voort te duren, waaronder geheimhouding, verwijdering, audit voor reeds uitgevoerde Verwerkingen, aansprakelijkheid, toepasselijk recht en geschillenbeslechting, blijven van kracht.

3. Voorwerp, instructies en verantwoordelijkheid

- 3.1** Verwerker verwerkt uitsluitend de in Bijlage 1 omschreven Persoonsgegevens, voor de daar beschreven doeleinden, gedurende de daar vermelde periode en overeenkomstig de schriftelijke instructies van Opdrachtgever, waaronder deze Verwerkersovereenkomst en de Overeenkomst.
- 3.2** Verwerker verwerkt Persoonsgegevens behoorlijk, zorgvuldig en in overeenstemming met de AVG en overige op Verwerker toepasselijke wet- en regelgeving.
- 3.3** Verwerker heeft geen zelfstandige zeggenschap over de doeleinden van de Verwerking en neemt geen zelfstandige beslissingen over onder meer het gebruik van Persoonsgegevens, verstrekking aan derden, bewaartermijnen, koppeling van gegevensbestanden of inzet voor eigen doeleinden.
- 3.4** Verwerker gebruikt Persoonsgegevens niet voor commerciële doeleinden, productverbetering, benchmarking, profilering, advertentiedoeleinden of het trainen, testen of verbeteren van artificiële-

intelligentie- of machine-learningmodellen, tenzij Opdrachtgever daarvoor vooraf een uitdrukkelijke schriftelijke instructie heeft gegeven.

- 3.5** Indien Verwerker op grond van Unierecht of lidstatelijk recht verplicht is Persoonsgegevens anders te verwerken dan op instructie van Opdrachtgever, informeert Verwerker Opdrachtgever vooraf over die wettelijke verplichting, tenzij de wet die kennisgeving om gewichtige redenen van algemeen belang verbiedt.
- 3.6** Indien Verwerker van oordeel is dat een instructie van Opdrachtgever inbreuk maakt op de AVG of andere toepasselijke gegevensbeschermingswetgeving, stelt Verwerker Opdrachtgever daarvan onverwijld schriftelijk in kennis. Verwerker schort de desbetreffende instructie op voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is om Partijen in staat te stellen de rechtmatigheid ervan te beoordelen, tenzij uitstel niet mogelijk is zonder een groter risico voor Betrokkenen of de dienstverlening.
- 3.7** Verwerker waarborgt dat Persoonsgegevens logisch en, waar passend, fysiek zijn afgescheiden van gegevens van Verwerker en andere klanten en dat geen vermenging of verrijking van eigen databases plaatsvindt.
- 3.8** Verwerker houdt de gegevens en documentatie bij die op grond van de AVG voor Verwerker vereist zijn en werkt op verzoek mee aan de verantwoordingsplicht van Opdrachtgever voor de in Bijlage 1 beschreven Verwerkingen.
- 3.9** Indien de aard, het doel, de duur of de omvang van de Verwerking, de categorieën Betrokkenen, de categorieën Persoonsgegevens, de Verwerkingslocaties of andere in Bijlage 1 vastgelegde wezenlijke kenmerken van de Verwerking wijzigen, informeert Verwerker Opdrachtgever hierover vooraf. Partijen passen Bijlage 1 vóór aanvang van de gewijzigde Verwerking schriftelijk aan, tenzij de wijziging uitsluitend het gevolg is van een schriftelijke instructie van Opdrachtgever waarin deze wijziging reeds voldoende concreet is vastgelegd.

4. Subverwerkers

- 4.1** Verwerker schakelt uitsluitend Subverwerkers in met voorafgaande specifieke of algemene schriftelijke toestemming van Opdrachtgever. De bij ondertekening goedgekeurde Subverwerkers worden opgenomen in Bijlage 3.
- 4.2** Bij algemene schriftelijke toestemming informeert Verwerker Opdrachtgever ten minste dertig (30) kalenderdagen vooraf schriftelijk over een voorgenomen toevoeging of vervanging van een Subverwerker. Opdrachtgever kan binnen die termijn op redelijke gronden verband houdend met privacy, informatiebeveiliging, continuïteit of compliance bezwaar maken. Partijen treden dan in overleg over een passende oplossing.
- 4.3** Verwerker verstrekt vooraf ten minste de naam van de Subverwerker, de aard van de dienstverlening, de categorieën Persoonsgegevens, de Verwerkingslocaties, eventuele doorgiften naar Derde Landen en de toepasselijke doorgiftegrondslag.
- 4.4** Verwerker legt aan iedere Subverwerker schriftelijk ten minste dezelfde gegevensbeschermingsverplichtingen op als die op Verwerker rusten op grond van deze Verwerkersovereenkomst, voor zover die verplichtingen relevant zijn voor de door de Subverwerker uitgevoerde Verwerking.
- 4.5** Verwerker blijft volledig verantwoordelijk tegenover Opdrachtgever voor de nakoming door Subverwerkers van hun verplichtingen met betrekking tot de Verwerking van Persoonsgegevens.
- 4.6** Verwerker houdt een actueel overzicht bij van alle Subverwerkers en verstrekt dit op eerste verzoek aan Opdrachtgever.

5. Verwerkingslocaties en internationale doorgifte

- 5.1 Persoonsgegevens worden in beginsel uitsluitend binnen de EER verwerkt en opgeslagen, tenzij in Bijlage 1 uitdrukkelijk anders is overeengekomen.
- 5.2 Verwerking vanuit, opslag in, doorgifte aan of toegang tot Persoonsgegevens vanuit een Derde Land is uitsluitend toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van Opdrachtgever en indien is voldaan aan hoofdstuk V AVG en overige toepasselijke vereisten.
- 5.3 Verwerker informeert Opdrachtgever vooraf over het Derde Land, de ontvanger, de aard van de doorgifte, de juridische doorgiftegrondslag en, waar van toepassing, de getroffen aanvullende technische, contractuele en organisatorische maatregelen.
- 5.4 Indien voor de doorgifte standaardcontractbepalingen of andere passende waarborgen worden gebruikt, verleent Verwerker alle redelijkerwijs benodigde medewerking aan een beoordeling van het beschermingsniveau, waaronder een transfer impact assessment, en aan het treffen van noodzakelijke aanvullende maatregelen.
- 5.5 Ontvangt Verwerker een juridisch bindend verzoek van een overheidsinstantie of andere derde om toegang tot Persoonsgegevens, dan verifieert Verwerker voor zover toegestaan de rechtsgrond en reikwijdte van het verzoek, beperkt iedere verstrekking tot het wettelijk noodzakelijke en informeert Opdrachtgever onverwijld en zo mogelijk vooraf. Indien kennisgeving wettelijk is verboden, spant Verwerker zich redelijkerwijs in om die beperking aan te vechten of de reikwijdte daarvan te beperken, voor zover dat rechtmatig en proportioneel is.

6. Rechten van Betrokkenen en ondersteuning van Opdrachtgever

- 6.1 Verwerker verleent Opdrachtgever, rekening houdend met de aard van de Verwerking, passende technische en organisatorische ondersteuning om te voldoen aan verzoeken van Betrokkenen op grond van de artikelen 12 tot en met 22 AVG.
- 6.2 Indien een Betrokkene een verzoek rechtstreeks aan Verwerker richt, stuurt Verwerker dit verzoek onverwijld, doch uiterlijk binnen twee (2) werkdagen, door aan Opdrachtgever. Verwerker reageert niet inhoudelijk op het verzoek, tenzij Opdrachtgever daartoe schriftelijk instructie geeft of de wet dit verplicht.
- 6.3 Verwerker verleent Opdrachtgever, rekening houdend met de aard van de Verwerking en de aan Verwerker beschikbare informatie, ondersteuning bij de naleving van de artikelen 32 tot en met 36 AVG, waaronder beveiliging, Datalekken, gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (DPIA) en voorafgaande raadpleging van de toezichthoudende autoriteit.
- 6.4 Verwerker werkt op verzoek van Opdrachtgever mee aan onderzoek, vragen of maatregelen van de Autoriteit Persoonsgegevens of een andere bevoegde toezichthoudende autoriteit voor zover deze betrekking hebben op de door Verwerker uitgevoerde Verwerking.
- 6.5 Voor reguliere ondersteuning die redelijkerwijs voortvloeit uit de verplichtingen van Verwerker op grond van de AVG en deze Verwerkersovereenkomst brengt Verwerker geen aanvullende kosten in rekening. Voor uitzonderlijke ondersteuning die aantoonbaar uitsluitend het gevolg is van een specifieke aanvullende instructie van Opdrachtgever, kunnen Partijen vooraf schriftelijk redelijke kostenafspraken maken.

7. Beveiliging, personeel en fysieke gegevensdragers

- 7.1 Verwerker treft en onderhoudt gedurende de looptijd passende technische en organisatorische maatregelen om een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen, rekening houdend met de stand van de techniek, uitvoeringskosten, aard, omvang, context en doeleinden van de Verwerking en de risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen.

- 7.2** De minimaal overeengekomen beveiligingsmaatregelen zijn opgenomen in Bijlage 2. Verwerker verlaagt het overeengekomen beveiligingsniveau niet zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Opdrachtgever.
- 7.3** Verwerker beschikt over een aantoonbaar ingericht informatiebeveiligingsmanagementsysteem (ISMS) of een gelijkwaardig beheerst stelsel van informatiebeveiliging. Indien het risicoprofiel van de opdracht of de Overeenkomst dit vereist, beschikt Verwerker over relevante onafhankelijke certificering of assurance, bijvoorbeeld ISO/IEC 27001 of een gelijkwaardige norm. Verwerker verstrekt op verzoek actuele certificaten, verklaringen en relevante audit- of assurance-informatie.
- 7.4** Verwerker waarborgt dat uitsluitend daartoe bevoegde personen toegang hebben tot Persoonsgegevens op basis van het need-to-know- en least-privilegebeginsel. Toegangsrechten worden periodiek beoordeeld en onverwijld ingetrokken wanneer deze niet langer nodig zijn.
- 7.5** Personen die onder gezag van Verwerker Persoonsgegevens verwerken, zijn vooraf aantoonbaar geïnstrueerd over privacy en informatiebeveiliging, zijn aan passende geheimhouding gebonden en worden, indien het risicoprofiel of LVNL-beleid dit vereist, passend gescreend. Een Verklaring van Geen Bezwaar of andere specifieke screening is alleen vereist indien dit uitdrukkelijk in de Overeenkomst, Bijlage 1 of een LVNL-securityeis is bepaald.
- 7.6** Indien fysieke dossiers, documenten, gegevensdragers of andere fysieke informatiedragers worden verwerkt, treft Verwerker passende maatregelen voor fysieke beveiliging en een aantoonbare chain of custody. Hieronder vallen waar relevant beveiligd transport, registratie van ontvangst en overdracht, beperkte toegang, beveiligde opslag, voorkomen van onbeheerde toegang en gecontroleerde retour of vernietiging.
- 7.7** Verwerker maakt uitsluitend gebruik van veilige methoden voor uitwisseling van gevoelige informatie en authenticatiegegevens, waaronder passende versleuteling tijdens transport en, waar passend, opslag.
- 7.8** Verwerker heeft processen ingericht voor kwetsbaarheden, beveiligingsupdates, monitoring, logging, back-up en herstel, continuïteit en periodiek testen van de effectiviteit van beveiligingsmaatregelen, voor zover relevant voor de dienstverlening.
- 7.9** Verwerker benoemt een contactpersoon voor informatiebeveiliging en privacy en houdt de contactgegevens in Bijlage 1 actueel.

8. Datalekken en Beveiligingsincidenten

- 8.1** Verwerker informeert Opdrachtgever onverwijld over ieder daadwerkelijk of vermoedelijk Datalek of Beveiligingsincident dat Persoonsgegevens van Opdrachtgever kan raken, en in ieder geval uiterlijk binnen vierentwintig (24) uur nadat Verwerker daarvan kennis heeft genomen.
- 8.2** De eerste melding wordt gedaan aan dataprivacy@lvnl.nl en aan de in Bijlage 1 opgenomen operationele/securitycontactpersoon van Opdrachtgever, voor zover die contactpersoon is ingevuld.
- 8.3** De melding bevat, voor zover op dat moment bekend: (a) de aard van het incident; (b) datum en tijdstip van ontdekking en vermoedelijke aanvang; (c) categorieën en, bij benadering, aantallen Betrokkenen en Persoonsgegevens; (d) betrokken systemen, locaties of fysieke dossiers; (e) vermoedelijke oorzaak; (f) waarschijnlijke gevolgen; (g) reeds genomen en voorgenomen maatregelen; (h) contactgegevens van de incidentcoördinator; en (i) informatie die Opdrachtgever redelijkerwijs nodig heeft om aan de artikelen 33 en 34 AVG te voldoen.
- 8.4** Indien nog niet alle informatie beschikbaar is, verstrekt Verwerker de beschikbare informatie gefaseerd en houdt Verwerker Opdrachtgever actief op de hoogte van materiële ontwikkelingen totdat het incident is afgesloten.
- 8.5** Verwerker treft onverwijld redelijke maatregelen om de oorzaak en gevolgen van het incident te onderzoeken, te beperken, te beëindigen en herhaling te voorkomen, bewaart relevante forensische informatie en verleent volledige medewerking aan onderzoek door of namens Opdrachtgever.

- 8.6** Opdrachtgever bepaalt, voor zover wettelijk toegestaan, of en op welke wijze een Datalek wordt gemeld aan Betrokkenen en/of de bevoegde toezichthoudende autoriteit. Verwerker doet hierover geen zelfstandige melding zonder voorafgaande schriftelijke instructie van Opdrachtgever, tenzij Verwerker daartoe zelfstandig wettelijk verplicht is. Opdrachtgever kan Verwerker schriftelijk instrueren om een melding namens en onder verantwoordelijkheid van Opdrachtgever feitelijk uit te voeren. In dat geval verstrekt Verwerker vooraf alle relevante informatie aan Opdrachtgever en volgt Verwerker de instructies van Opdrachtgever. Indien Verwerker zelfstandig wettelijk verplicht is een melding te doen, informeert Verwerker Opdrachtgever vooraf, tenzij de wet dit verbiedt..
- 8.7** Verwerker houdt een gedetailleerd incidentenregister bij met ten minste de feiten, gevolgen, besluiten, genomen maatregelen en verbeteracties en verstrekt relevante informatie daaruit op verzoek aan Opdrachtgever.
- 8.8** Kosten van onderzoek en herstel die rechtstreeks voortvloeien uit een toerekenbare tekortkoming van Verwerker of een door Verwerker ingeschakelde Subverwerker komen voor rekening van Verwerker, onverminderd de aansprakelijkheidsregeling in artikel 13 en de Overeenkomst.

9. Informatie, controle en audit

- 9.1** Verwerker stelt alle informatie ter beschikking die redelijkerwijs nodig is om aan te tonen dat de verplichtingen uit artikel 28 AVG en deze Verwerkersovereenkomst worden nageleefd.
- 9.2** Opdrachtgever heeft het recht om zelf of door een onafhankelijke, tot geheimhouding gehouden deskundige controles, audits en inspecties uit te voeren die betrekking hebben op de Verwerking, relevante systemen, processen, locaties en, indien van toepassing, fysieke opslag en logistiek. Verwerker verleent alle redelijkerwijs benodigde medewerking en zorgt ervoor dat relevante Subverwerkers vergelijkbare medewerking verlenen.
- 9.3** Voor een reguliere audit kondigt Opdrachtgever deze in beginsel ten minste tien (10) werkdagen vooraf aan en houdt Opdrachtgever rekening met redelijke operationele belangen van Verwerker.
- 9.4** De beperkingen van artikel 9.3 gelden niet of slechts voor zover redelijk in geval van een Datalek of ernstig Beveiligingsincident, een concreet vermoeden van niet-naleving, een verzoek of onderzoek van een toezichthouder, een materiële wijziging in de dienstverlening of Subverwerkersketen, of een andere situatie waarin uitstel tot een onaanvaardbaar risico voor Opdrachtgever of Betrokkenen kan leiden.
- 9.5** Opdrachtgever kan ter voorbereiding op een audit eerst relevante onafhankelijke certificaten, penetratietest- of auditrapportages, assuranceverklaringen en verbeterplannen opvragen. Het beschikbaar stellen daarvan beperkt het auditrecht van Opdrachtgever niet indien aanvullende verificatie redelijkerwijs noodzakelijk is.
- 9.6** De kosten van een reguliere audit komen in beginsel voor rekening van Opdrachtgever. Indien uit de audit een materiële tekortkoming van Verwerker blijkt of een heraudit nodig is vanwege een tekortkoming van Verwerker, komen de redelijke kosten van herstel en heraudit voor rekening van Verwerker.
- 9.7** Verwerker stelt voor bevindingen met een hoog of kritiek risico onverwijld passende beheersmaatregelen vast en verstrekt uiterlijk binnen tien (10) werkdagen een herstelplan met termijnen. De daadwerkelijke hersteltermijn wordt afgestemd op de ernst en het risico van de bevinding.

10. Teruggave, overdracht en verwijdering

- 10.1** Na beëindiging van de Verwerking of op een eerder schriftelijk verzoek van Opdrachtgever retourneert Verwerker, naar keuze van Opdrachtgever, alle Persoonsgegevens en relevante gegevensdragers in een gangbaar, leesbaar en bruikbaar formaat aan Opdrachtgever of een door Opdrachtgever aangewezen derde en verwijdt Verwerker vervolgens de achtergebleven kopieën, tenzij de wet opslag verplicht.
- 10.2** De verwijderingsplicht omvat, voor zover technisch mogelijk en wettelijk toegestaan, productiegegevens, tijdelijke bestanden, werkkopieën, exports, testbestanden, caches, scan- en OCR-tussenbestanden, verwisselbare gegevensdragers en overige afgeleide kopieën.

- 10.3** Persoonsgegevens in back-ups die niet direct selectief kunnen worden verwijderd, worden gedurende de reguliere back-upretentie afgeschermd van verdere Verwerking, behoudens herstel voor continuïteitsdoeleinden, en worden uiterlijk verwijderd overeenkomstig de in Bijlage 1 overeengekomen back-upretentie. Indien geen termijn is afgesproken, geldt maximaal negentig (90) dagen, tenzij Verwerker gemotiveerd aantoont dat een langere technische cyclus noodzakelijk is en Opdrachtgever daarmee schriftelijk instemt.
- 10.4** Indien Verwerker op grond van een dwingende wettelijke bewaarplicht bepaalde Persoonsgegevens moet behouden, informeert Verwerker Opdrachtgever vooraf over de rechtsgrond, categorieën gegevens en bewaartermijn. Deze gegevens blijven gedurende die periode afgeschermd en worden niet voor andere doeleinden verwerkt.
- 10.5** Op verzoek verstrekt Verwerker een schriftelijke, door een bevoegde vertegenwoordiger afgegeven verklaring waarin de uitvoering van de overeengekomen verwijdering of vernietiging wordt bevestigd.
- 10.6** Bij fysieke dossiers of gegevensdragers vindt retour of vernietiging plaats volgens de instructies van Opdrachtgever en met een aantoonbare overdrachts- of vernietigingsregistratie.
- 10.7** Verwerker verleent redelijke medewerking aan een ordelijke overdracht naar Opdrachtgever of een opvolgende Verwerker zodat de continuïteit van de dienstverlening niet onnodig wordt belemmerd. Reguliere teruggave en verwijdering als bedoeld in dit artikel zijn inbegrepen in de dienstverlening; voor omvangrijke aanvullende migratiewerkzaamheden kunnen Partijen vooraf schriftelijk afzonderlijke afspraken maken.

11. Geheimhouding

- 11.1** Op alle Persoonsgegevens en overige vertrouwelijke informatie waarvan Verwerker in het kader van de Overeenkomst kennisneemt, rust een geheimhoudingsplicht. Verwerker gebruikt deze informatie uitsluitend voor de uitvoering van de Overeenkomst en overeenkomstig instructies van Opdrachtgever.
- 11.2** Verwerker zorgt ervoor dat werknemers, ingeschakelde personen en Subverwerkers die toegang hebben tot Persoonsgegevens aan passende contractuele of wettelijke geheimhouding zijn gebonden en de beveiligings- en privacyverplichtingen naleven.
- 11.3** Indien Opdrachtgever dit gelet op de gevoeligheid van specifieke gegevens redelijkerwijs verlangt, treft Verwerker aanvullende geheimhoudings- of toegangsmaatregelen. Partijen leggen deze maatregelen schriftelijk vast.
- 11.4** De geheimhoudingsplicht blijft na beëindiging van de Overeenkomst en deze Verwerkersovereenkomst onverkort van kracht zolang de informatie een vertrouwelijk karakter heeft.

12. Rechten op gegevens en intellectuele eigendom

- 12.1** Deze Verwerkersovereenkomst draagt geen rechten op Persoonsgegevens of gegevensbestanden over aan Verwerker. Eventuele intellectuele eigendomsrechten en databankenrechten op verzamelingen, documenten, databestanden, kopieën of bewerkingen daarvan blijven berusten bij Opdrachtgever of haar licentiegevers, voor zover dergelijke rechten bestaan.
- 12.2** Verwerker verkrijgt uitsluitend het beperkte gebruiksrecht dat noodzakelijk is om de Verwerking overeenkomstig de Overeenkomst en de instructies van Opdrachtgever uit te voeren.

13. Aansprakelijkheid en vrijwaring

- 13.1** Verwerker is aansprakelijk voor schade voor zover deze voortvloeit uit een aan Verwerker toerekenbare tekortkoming in de nakoming van deze Verwerkersovereenkomst, uit niet-nakoming van rechtstreeks tot Verwerkers gerichte verplichtingen uit de AVG, of uit handelen buiten of in strijd met rechtmatige instructies van Opdrachtgever.

- 13.2** Verwerker blijft tegenover Opdrachtgever verantwoordelijk voor handelen en nalaten van door Verwerker ingeschakelde Subverwerkers voor zover dit handelen of nalaten betrekking heeft op de Verwerking van Persoonsgegevens voor Opdrachtgever.
- 13.3** Verwerker vrijwaart Opdrachtgever tegen aanspraken van derden, waaronder Betrokkenen, voor zover deze aanspraken het gevolg zijn van een toerekenbare tekortkoming van Verwerker of een Subverwerker in de nakoming van deze Verwerkersovereenkomst of toepasselijke gegevensbeschermingswetgeving.
- 13.4** Eventuele beperkingen van aansprakelijkheid gelden uitsluitend voor zover deze uitdrukkelijk in de Overeenkomst zijn overeengekomen en niet in strijd zijn met dwingend recht. Een beperking of uitsluiting in algemene voorwaarden van Verwerker beperkt de aansprakelijkheid uit deze Verwerkersovereenkomst niet, tenzij de Overeenkomst die beperking uitdrukkelijk en specifiek van toepassing verklaart op deze Verwerkersovereenkomst.
- 13.5** Niets in deze Verwerkersovereenkomst beperkt rechten van Betrokkenen of wettelijke verhaals- en aansprakelijkheidsregelingen die op grond van de AVG of ander dwingend recht niet contractueel kunnen worden uitgesloten.

14. Slotbepalingen

- 14.1** Deze Verwerkersovereenkomst vormt een aanvulling op en integraal onderdeel van de Overeenkomst. Bij tegenstrijdigheid over de Verwerking van Persoonsgegevens prevaleert deze Verwerkersovereenkomst boven de Overeenkomst en boven algemene voorwaarden van Verwerker, tenzij Partijen in een specifiek geval uitdrukkelijk en schriftelijk anders overeenkomen en dit rechtmatig is.
- 14.2** Bijlage 1 bevat de specifieke kenmerken en instructies voor de Verwerking. Bijlage 2 bevat de minimaal overeengekomen technische en organisatorische maatregelen. Bijlage 3 bevat de goedgekeurde Subverwerkers. Bij strijd tussen een specifieke afspraak in Bijlage 1 en een generieke bepaling in deze Verwerkersovereenkomst geldt de specifieke afspraak uitsluitend voor zover uitdrukkelijk is vermeld dat daarvan wordt afgeweken en de afwijking voldoet aan de AVG.
- 14.3** Wijzigingen en aanvullingen op deze Verwerkersovereenkomst zijn slechts geldig indien deze schriftelijk door bevoegde vertegenwoordigers van Partijen zijn overeengekomen. Elektronische ondertekening of een andere schriftelijke elektronische vastlegging is toegestaan voor zover rechtsgeldig.
- 14.4** Indien toepasselijke privacywetgeving of bindende aanwijzingen van een bevoegde toezichthouder wijzigen, werken Partijen redelijkerwijs mee aan aanpassing van deze Verwerkersovereenkomst om blijvende naleving te waarborgen.
- 14.5** Indien een bepaling nietig of niet-afdwingbaar blijkt, blijven de overige bepalingen van kracht. Partijen vervangen de betreffende bepaling door een rechtsgeldige bepaling die doel en strekking zoveel mogelijk benadert.
- 14.6** Voor privacyvragen aan de zijde van Opdrachtgever geldt als algemeen meldpunt: dataprivacy@lvnl.nl. De operationele en contractuele contactpersonen worden opgenomen in Bijlage 1.
- 14.7** Op deze Verwerkersovereenkomst zijn dezelfde bepalingen over toepasselijk recht en geschillenbeslechting van toepassing als op de Overeenkomst. Ontbreekt daarin een regeling, dan is Nederlands recht van toepassing en worden geschillen voorgelegd aan de bevoegde Nederlandse rechter.

Ondertekening

Aldus overeengekomen en ondertekend door bevoegde vertegenwoordigers van Partijen.

Luchtverkeersleiding Nederland

Naam: [naam]

[Naam Verwerker]

Naam: [naam]

Functie: [functie]

Plaats en datum: [plaats, datum]

Handtekening:

Functie: [functie]

Plaats en datum: [plaats, datum]

Handtekening:

BIJLAGE 1 - SPECIFICATIE VAN DE VERWERKING

Invulinstructie. Deze bijlage moet voor iedere opdracht worden ingevuld en vormt de gedocumenteerde instructie voor de Verwerking. Verwijder niet-relevante opties en beschrijf bijzondere of hoog-risicoverwerkingen zo concreet mogelijk.

1. Onderliggende Overeenkomst

Contractreferentie, onderwerp, datum en looptijd.

[in te vullen]

2. Voorwerp en aard van de Verwerking

Welke dienstverlening en welke feitelijke verwerkingshandelingen worden uitgevoerd, bijvoorbeeld ontvangen, registreren, scannen, OCR, indexeren, opslaan, hosten, raadplegen, exporteren, retourneren en verwijderen.

[in te vullen]

3. Doel(en) van de Verwerking

Concrete doeleinden waarvoor Verwerker namens LVNL verwerkt.

[in te vullen]

4. Duur van de Verwerking

Startdatum, einddatum en eventuele overgangs- of uitlooperperiode.

[in te vullen]

5. Categorieën Betrokkenen

Bijvoorbeeld medewerkers, oud-medewerkers, sollicitanten, leverancierscontacten, bezoekers of andere groepen.

[in te vullen]

6. Categorieën Persoonsgegevens

Specificeer reguliere, gevoelige, bijzondere en/of strafrechtelijke Persoonsgegevens. Vermeld expliciet of gezondheidsgegevens, identiteitsdocumenten, financiële gegevens, BSN of andere verhoogd gevoelige gegevens voorkomen.

[in te vullen]

7. Bron van de gegevens

Wie of welk systeem/dossier levert de Persoonsgegevens aan.

[in te vullen]

8. Omvang en frequentie

Indicatie van aantallen Betrokkenen, gegevensvolume en frequentie van Verwerking.

[in te vullen]

9. Ontvangers en toegangsrollen

Welke functies/rollen bij Verwerker en LVNL hebben toegang en aan welke derden mogen gegevens worden verstrekt.

[in te vullen]

10. Verwerkingslocaties

Fysieke locaties, datacenters, cloudregio's en plaatsen van waaruit toegang mogelijk is.

[in te vullen]

11. Doorgiften buiten de EER

Niet toegestaan, tenzij hier uitdrukkelijk landen, ontvangers, juridische grondslag en aanvullende maatregelen zijn vermeld.

[in te vullen]

12. Bewaartermijnen en verwijdering

Bewaartermijnen voor productiegegevens, tijdelijke bestanden, papieren dossiers, logging en back-ups; wijze van retour/verwijdering en eventuele bewijsvoering.

[in te vullen]

13. Fysieke dossiers of gegevensdragers

Indien van toepassing: transportwijze, verzegeling, ontvangstregistratie, opslag, toegangsregistratie, retour en vernietigingsprocedure.

[in te vullen]

14. Specifieke instructies en beperkingen

Bijvoorbeeld verbod op lokale downloads, specifieke versleuteling, vier-ogencontrole, geen gebruik van generatieve AI, bijzondere logging of andere projectspecifieke eisen.

[in te vullen]

15. Contactpersonen LVNL

Contractueel: [naam/e-mail]

Privacy: dataprivacy@lvnl.nl

Security/incident: security@lvnl.nl

Operationeel: [naam/e-mail]

16. Contactpersonen Verwerker

Contractueel: [naam/e-mail]

Privacy/DPO: [naam/e-mail]

Security/incident 24/7: [naam/e-mail/telefoon]

17. Risicoclassificatie en aanvullende documentatie

Vermeld toepasselijke LVNL-classificatie, DPIA, security assessment, continuïteitseisen en andere relevante documenten.

[in te vullen]

BIJLAGE 2 - TECHNISCHE EN ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

Minimumkader. De maatregelen hieronder gelden als minimumeisen voor zover zij relevant zijn voor de aard en het risico van de Verwerking. Verwerker beschrijft in de kolom "Implementatie / bewijs" hoe aan de eis wordt voldaan. Projectspecifieke strengere eisen worden in Bijlage 1 of de Overeenkomst vastgelegd.

Onderwerp	Minimumvereiste	Implementatie / bewijs door Verwerker
Governance en ISMS	Aantoonbaar ingericht informatiebeveiligingsbeleid/ISMS, periodieke risicoanalyse, duidelijke verantwoordelijkheden, managementreview en onafhankelijke beoordeling waar passend.	[in te vullen]
Certificering en assurance	Actuele en voor de dienstverlening relevante certificering of assurance is beschikbaar indien dit gelet op het risico of de Overeenkomst is vereist. Verwerker verstrekt inzicht in de scope, eventuele uitzonderingen, certificerende instantie, afgiftedatum en geldigheidsdatum. Verwerker draagt zorg voor tijdige hercertificering en verstrekt vóór afloop van een vereist certificaat een vernieuwd certificaat of gelijkwaardig aantoonbaar bewijs. Schorsing, intrekking, niet-verlenging of een materiële wijziging van de scope van een relevante certificering wordt onverwijld schriftelijk aan Opdrachtgever gemeld.	[in te vullen]
Toegangsbeheer	Unieke accounts, least privilege, need-to-know, functiescheiding waar relevant, periodieke autorisatiereview, tijdige intrekking en sterke authenticatie/MFA voor verhoogd risico of externe toegang.	[in te vullen]
Personeel en vertrouwelijkheid	Privacy- en securityinstructie, passende geheimhouding, awareness en waar nodig risicobaseerde screening.	[in te vullen]
Versleuteling en transport	Passende versleuteling van gegevens tijdens transport en waar passend bij opslag; veilig beheer van cryptografische sleutels en beveiligde overdrachtskanalen.	[in te vullen]
Netwerk- en systeembeveiliging	Passende netwerksegmentatie, endpointbeveiliging, hardening, malwarebescherming en bescherming van beheerinterfaces.	[in te vullen]
Kwetsbaarheden en patches	Proces voor detectie, prioritering en tijdige oplossing van kwetsbaarheden; security patches conform risicobaseerde termijnen.	[in te vullen]

Onderwerp	Minimumvereiste	Implementatie / bewijs door Verwerker
Logging en monitoring	Relevante beveiligings- en toegangsgebeurtenissen worden gelogd, beschermd tegen manipulatie, proportioneel bewaard en gemonitord op afwijkingen.	[in te vullen]
Back-up en herstel	Passende back-ups, herstelprocedures, periodieke hersteltests en maatregelen tegen verlies of ransomware; retentie conform Bijlage 1.	[in te vullen]
Continuïteit en beschikbaarheid	Maatregelen voor beschikbaarheid, veerkracht en tijdig herstel na fysieke of technische incidenten, passend bij de kritikaliteit van de dienstverlening.	[in te vullen]
Incidentmanagement	Gedocumenteerd incidentresponsproces, escalatie, 24-uursmelding aan LVNL, incidentregister, forensische bewaring en structurele verbetermaatregelen.	[in te vullen]
Privacy by design en dataminimalisatie	Verwerking beperkt tot noodzakelijke gegevens en functies; scheiding van klantomgevingen; testdata waar mogelijk gepseudonimiseerd of gesynthetiseerd.	[in te vullen]
Dataretentie en veilige verwijdering	Gedocumenteerde retentie- en verwijderingsprocessen voor productie-, tijdelijke, test- en back-upgegevens; veilige vernietiging van fysieke gegevensdragers en restmateriaal.	[in te vullen]
Fysieke beveiliging	Passende toegangscontrole tot gebouwen, ruimtes en archieven; beveiligde opslag; registratie van bezoekers en uitgifte waar het risico dit vereist.	[in te vullen]
Transport en chain of custody	Bij fysieke gegevens: beveiligd transport, verzegeling waar passend, overdrachtsregistratie, traceerbaarheid, incidentprocedure bij vermissing en gecontroleerde retour/vernietiging.	[in te vullen]
Subverwerkers en leveranciers	Security- en privacydue-diligence, contractuele doorlegging van relevante verplichtingen, periodieke beoordeling en actueel register.	[in te vullen]
Veilige ontwikkeling en wijzigingsbeheer	Indien software onderdeel is van de dienstverlening: secure development lifecycle, code-/configuratiereview, wijzigingsbeheer, secrets management en securitytesten.	[in te vullen]
Penetratietesten en technische toetsen	Risicogebaseerde periodieke technische beveiligingstesten; relevante bevindingen en herstelstatus worden op verzoek gedeeld, rekening houdend met vertrouwelijkheid en beveiligingsbelangen.	[in te vullen]

Onderwerp	Minimumvereiste	Implementatie / bewijs door Verwerker
Beveiligde beheer- en supporttoegang	Beheer op afstand uitsluitend via beveiligde kanalen, sterke authenticatie, logging en waar passend tijdelijke/geautoriseerde toegang.	[in te vullen]
Melding kwetsbaarheden	Proces om LVNL tijdig te informeren over relevante veiligheidsissues, kwetsbaarheden en noodzakelijke patches of mitigerende maatregelen.	[in te vullen]

BIJLAGE 3 - GOEDGEKEURDE SUBVERWERKERS

Bij ondertekening zijn uitsluitend de hieronder vermelde Subverwerkers goedgekeurd. Wijzigingen verlopen overeenkomstig artikel 4.

Nr.	Juridische naam	Dienst / rol	Gegevens / verwerking	Land(en)	Locatie / cloudregio	Doorgifte buiten EER / grondslag
1	[in te vullen]	[in te vullen]	[in te vullen]	[in te vullen]	[in te vullen]	Niet van toepassing / [in te vullen]

Wijzigingslog Subverwerkers

Datum melding	Wijziging	Bezwaar- /toestemmingsstatus LVNL	Ingangsdatum
[in te vullen]	[in te vullen]	[in te vullen]	[in te vullen]